

РАДА

газета політична, економічна і літературна

виходить щодня, окрім понеділків.

Рік перший.

Адреса редакції і головної контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6.

біля Золотих воріт.

Телефон 1458.

Умови передплати:

З приставкою і пересилкою: до кінця року 1 карб. 40 коп. на 1 міс. 50 коп.
За кордон: до кінця року 3 карб., на 1 міс. 80 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати своє прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку неходячі, переходять у редакції з місяці і висилаються авторам їх коптом, а дрібні замітки й дописи одразу знищуються.

Умови друкування оповісток:

За рядок поперед тексту, або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.
За рядок після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз.

„РАДА“

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМІЧНА І ЛІТЕРАТУРНА
ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.

„РАДА“ має широку програму, як звичайні великі політичні газети: дає щоденний огляд життя політичного, громадського, економічного і літературного на Україні, в Росії й по чужих землях; звістки про всі світові події; поезії та оповідання; фельетони: політичні, наукові і белетристичні.
„РАДА“ має власних кореспондентів у Петербурзі, Москві, Харкові, Одесі, Полтаві, Чернігові, Херсоні, Житомирі, Кам'янці-Подільській і по інших містах України та Росії, а також і за кордоном у Львові, Чернівцях, Відні, Парижі і Берліні.

Особливу увагу звертає „РАДА“ на місцеве життя провінції

„РАДА“ стоїть за парламентарний лад у державі, за рівне право всім, за волю і права українського народу і всіх інших народів Росії, за землю хліборобам, за інтереси трудящого народу; вона боротиметься проти всякого гніту й насильства. Народна просвіта й культура українського народу буде для неї такою ж дорогою справою, як і політичні права, як і права та потреби робочих мас.

У „РАДІ“ пишуть: проф. Антонович В., Балабуха С., Бовдаренко Ів., Боржковский В., Василенко М., Верзилов А., Винниченко Вл., Волох С., Вороний М., Галайзер Е., Грабко А., Гринченко В., Гринченко М. (Загір'я), Гринченко Гр., Грушевський Ол., Дмитрів М., Дніпрова Чалка, Доманицький В., Дорошенко Д., Ефремов С., Жебуньов Л., Жигельський П., Капельгородський П., Квасницький Е., Коваленко Гр., Коваленко-Коломацький Г. (Смогородський Гр.), Козловський В., Комаров М., Комарова Г., Конощенко А., про-дц Корчак-Чепурковский А., Кощибицкий М., Коповий В., Оленко І., Олраухата Кушнір В., Левицький М., Липа Ів., Липковський С., Лисенко М., Лисовський Ол., Ловинський М., Лоський К., Лотоцький Ол., Макоєва О., Маркович Д., Матушевський Ф., Мирний П., Миронець В., Науменко В., Оленко І., Олраухата П., Павленко В., Павловський М., Падала Л., Пахаревський Л., проф. Перетц В., Пісьвячевський В., проф. Погодин А., Русова С., Русов А., Самійленко В. (Сивенький), Славський О., Смутко П., Старичка Л., Степаненко В., Тарасенко І., Тесленко А., Тимченко Е., Трейман Гр., Туган-Барановський М., Хотовицький М., Чернявський М., Чикаленко Е., Чижовський П., Черкасенко С., Шемет В., Шраг І., Шедзько Ф., Яковлев А., Ярошевський Б., Яновська Л., та інші

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ: З приставкою і пересилкою: до кінця року з 1-го номера 1 карб. 70 к., з 1-го жовтня (окт.) 1 карб. 40 к., на 1 міс. 50 коп.

За кордон: до кінця року 3 карб., на 1 міс. 80 коп.

ЦІНА ОКРЕМОГО № 3 коп.

За зміну адреси 30 коп.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6, біля Золотих воріт. Телефон 1458.

Передплачувати й купувати на роздріб „РАДУ“, окрім контори (Вел. Підвальна), можна ще по сім місяцях: у КИЇВІ: в книгарні „Кієвської Старини“ Безаківська ул., ч. 8. У НИЖИНІ в книгарні л-ні Чекарської В. ОДЕСІ: у Олександрівській Короченка, Ніжниська ул., ч. 50 кв. 3. У ЛЬВОВІ (Галичина): в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка, ул. Театральна, ч. 1.

Редактор М. Павловський. Видаєць Б. Гринченко.

Городський Театр.

Російська опера під управою М. М. Бородаєва.

У четвер, 9 листопада, „ПІКОВАЯ ДАМА“, муз. Чайковського. Вер. уч. д-жи Горина, Добрянська, Коваленко, Деліна, Меннер, Стефанович д-д: Вуковський, Гриньов, Дісенко, Ковалевський, Оршківчик, Павловський, Енгель-Крон.
Почато: о 7 1/2 год. веч.
У п'ятницю, 10 листопада, на бенефіс артиста А. Г. Мосина, виставлено буде уперше після поновлення „ЛОЗГРИНІ“, муз. Вагнера.
У суботу, 11 листопада, опера „ЕВГЕНІЙ ОНГІНІ“, муз. Чайковського.
У неділю, 12 листопада, по загально-доступній ціні, оп. „ЖИЗНЬ ЗА ЦАРА“, муз. Глінки.
Увечері опера „ДЖІОНОНДА“, муз. Понкеллі.
У понеділок, 13 листопада, у 1-ше нова опера „АННА КАРЕНІНА“. Лірична опера на 4 дії і 8 відмін (сюжет Л. Толстого), муз. Е. Гранеллі. Приготовляється до вистави „ВИЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ“, муз. Россіні „КАМЕННИЙ ГОСТЬ“, муз. Даргомижського. Нові декорації малярів д-д. Мягкова і Восякина. Билети продаються.

Театр „СОЛОВЦОВ“.

Сезон 1906—1907 р. Дирекція І. С. Дуван-Торцова.

У четвер, 9 листопада: 1) „НАВАЛЕРІЙСКАЯ АТТНА“, ком. на 3 дії Сабурова; 2) „СОН ТАЙНОГО СОВБТНИКА“, політична буффонада на 1 дію Потапенка.
Головний режисер Н. І. Івановський.
Порядок спектаклів: 1) „СОН ТАЙНОГО СОВБТНИКА“ 2) „НАВАЛЕРІЙСКАЯ АТТНА“ Початок о 8 год. увечері. Ціни звичайні.
У п'ятницю, 10 листопада, бенефіс Т. П. Исаровой, виставлено буде у 1-ше нова п'єса Туношевського „ЛИСТОПАД“, ком. на 4 дії.
У суботу, 11 листопада, виставлено буде „ШЕРЛОК ХОЛЬМС“.
Касса в театрі відкрита з 10 години ранку, до 3 години дня, та з 6-ти годин, до кінця вистави.
Головний адміністратор Н. В. Ізвольський.

При сьогоднішньому номері всім інгороднім передплатникам розсилається оповістка про видання І. І. Самоненка.

За згодою видавців, передплатникам „Громадської Думки“ висилатиметься часопис „РАДА“

Київ, 9 листопада 1906 року.

На зборах октябристів, що відбулися цими днями, між иншим говорено про те, що законодавча робота теперішнього міністерства хоч і ламає по формі конституційний лад, але в своїй істоті є добра, відповідає вимогам часу, і її можна тільки ухвалити.

Таким робом „союзів 17 октябрі“ діяльність нашого міністерства дуже подобається. Воно тільки ламає конституційний лад по формі, а не октябристам здається дрібницею.

Дрібниця те, що всілякі дочасні правила та циркуляри що дали то все більше заступають місце законів; дрібниця те, що ті циркуляри так звужили та покоротили нашу конституційну „форму“, що в її і поворухнутися і дихнути важко. Союз гадає, що то все такі дрібні речі, що на їх не треба зважати. Тим часом союз радить, що „важка машина нашої бюрократії—як сказав один з „октябристів“—починає пройтися ідеалами маніфесту 17 октябрі.

Згодьмося на хвилину, що се так, що та машина починає пройтися тими ідеалами. То чи не здається союзів, —тому союзів, що, носячи ім'я маніфесту 17 октябрі, тим самим показує ніби він, і тільки він один, бажає, щоб справедливі ті свободи, що в йому обіцяно,—чи не здається йому, що справжній бюрократії, яка вважає себе машиною до виконання волі найвищої влади, годилося б не тепер тільки починати пройтися тими ідеалами, а далеко раніш? Чи не думає союз, що ті ідеали повинні б цілком направляти всю діяльність тієї бюрократичної машини, як що вона є справді робоча машина, що йде так як її накеровано, а не така машина, що крутиться в той бік, у який сама схоче?

Не в тім тільки лихо з нашою бюрократією, що вона крутить колесо нашого всеросійського поступу з тою скорістю, на яку його наставлено, не даючи йому повертатися швидше, в згоді з бажаннями народу, а ще й у тім, що вона раз-у-раз намагається його зупинити зовсім, а то й повернути назад.

Нехай дещо в діяльності бюрократії буде тільки важне з погляду форми конституційного устрою. Але деж той зміст, де та істота роботи бюрократії, за яку можна її похвалити і вибачити її зламання тієї форми? Чи не в тому, що вона на половину й на четвертину розв'язує малі частини того чи іншого величезного питання народнього життя? Або може в тому, що, розв'язуючи ці питання, вона вдає, що Державної Думи з усіма її правами наче й не треба зовсім?

Може що і в цьому, та ще в тому, що вона все зробила що могла, щоб у ту Думу не ввійшли інші люди крім монархістів, які зовсім ворожі маніфестові 17-го октябрі, та октябристів, що, стоячи на ґрунті того маніфесту, так собі впадають нашу бюрократію, яка начеб то вже починає пройтися його ідеалами.

Тільки нам здається, що не бюрократична машина проймається ідеалами маніфесту—ідеалами конституційних прав і свободи,—а союз 17 октябрі прейняв машинно-бюрократичні ідеалами. І нам здається, що цьому союзів личить називатися не „союзом 17 октябрі“, а так, як його влучно охрестив князь Е. Трубецький „союзом прихильників міністерства сьогоднішнього дня“.

І краще було б союзів покинути балачки про конституцію. То тільки форма, а міністерство й без форми його похвалить.

Якого нам земства треба?

З того часу, як народ здобув собі змогу через своїх заступників стати до керування своїм життям, усе дужче виявляється незгідність з народніми інтересами теперішнього земства. Найяскравіше це виявилось за останні часи, коли дворянське земство в загально-державній політиці зайняло позицію як раз протилежну позиції живих народніх мас. Коли в боротьбі з противоконституційними змаганнями бюрократії перша Дума впала—то земство і народ зустріли звістку про роспуск Думи неоднаково. Тоді як народ прийняв звістку про розгон Думи з великим жалем,—дворянське земство здебільшого висловлювало спочуття урядовій політиці взагалі, а подекуди прямо раділо з того. Але це загально відомі факти, і я не буду на них довше застановлятися. Зараз я хочу вказати на свіжі приклади того, як не відповідає народнім потребам теперішнє земство, що складається мало не з самих дворян, яке наперед упорядковано так, щоб у йому не була вільно й рівно представлена найбільша частина людности повіту—селіянька.

Такий приклад—остання постановка кишинівського повітового земства про народню освіту. Ось що пише кореспондент з Кишиньова в № 203 петербургської газети „Рѣчь“. „На засіданні останнього чергового земського повітового зібрання прочитано доклад управи про становище і нужди народньої освіти в повіті... Управа вносить проект вселюдної освіти... Проект управи прийнято... З приводу питання про те, якою мовою викладати науки в школах для учеників-молдаванів—зібрання постановило: „завести молдавську мову“. Таким чином 2 мільйони молдаванів, що населяють Бессарабію, властю того земства, якого вони не вибирають, позбавлено природнього права всіх незалежних народів—права на найлегший спосіб побірати освіту через рідну мову. Таке явище цілком зрозуміле при теперішнім земстві.“

Адже тим „общеруссам“, що живуть серед молдаванів і засідають тепер у молдавському земстві, було б не так легко в земство покласти, коли б молдаване були освічені і розвинені; адже тоді їм треба було б також учитись по молдавському, бо освічений народ, коли вільно розвивається, виявляє різнородне життя, і, живучи серед такого народу не можна дозволити собі не знати його. З усім цим „общерусскому“ дворянству було б за багато клопоту, і воно стає на легший шлях: зоставити молдаванів без освіти. Десь буде з їх того, як навчатися самої грамоти, се б то—зложити з друкованих літер по книзі та написати якесь слово з чужої мови. В результаті—кози годовані й сіно піле,—ніби дворяне в земстві й про освіту молдаванів дбають, будуючи школи на народні гроші, і на завжди панамі життя серед них зоставлять, бо ті школи на ділі ніякої освіти й розвитку молдаванам не дадуть. Відома ж річ, як добре живеться обрусителям серед иншого народу, коли він неосвічений, а мова його заборонена.

Як почує такий „ниродець“, що заговорив до його по московському то зразу гадає, що поліцей у городі, урядник і стражник на селі тією ж мовою говорять,—таї шапку перед тобою зніме; звелич йому що, то й послухає...

Ну, та це всім відома річ, що за для тих обрусителів забороноють у Росії рідну мову десяткам народів і що обрусителям од того добре. А чи так саме добре од того позбавленню прав народів? Ось що пише кореспондент „Рѣчь“ про молдаванів далі: „Увесь час іде розмова про те, що двох мільйонів масу молдаванів „зведено до степені безсловесних наймитів“, іменю дякуючи заходом обрусительства через заборону в молдавських школах рідної мови. Школярі, просидівши по кілька років у школі, в якій усе викладається тільки московською незрозумілою для молдаванів мовою, виходять з неї ніськілі не навчившись тієї чужої грамоти. Таким чином молдавську людність цілком позбавлено змоги коли небуд пристати до культурного і загально-державного життя“.

Та обрусителям те й наруг;—вони сами заступатимуть молдаванів у культурнім і загально-державнім житті; з молдаванів же досить бути „безсловесними наймитами“.

Становище нашого українського народу також саме, як і молдавського. Таке саме в нас обрусительне дворянське земство, така ж „общерусская“ інтелігенція, так же само вони запровадять громадським життям на Україні, залюбки нехтуючи найприродніші потреби української людности. Ось щоб не далеко ходять за прикладом: у Полтаві, в центрі України, де національний український рух найпомітніший, де виходить найбільше вшодобана народом українська газета,—земство уважає за найкраще цілком зневажати той народній рух. Виборним дворянам в земстві і иншій „общерусской“ інтелігенції не потрібна та культурна самостійність українського народу, для них зайві змагання того народу безпосередню прилучитись до культурного і загально-державного життя; досить з українського народу бути „безсловесними наймитами“,—„общерусское“ дворянство й інтелігенція ласково заступатимуть його в тім культурнім і загально-державнім життю. Національна свідомість українського народу тільки на початку свого розвитку,—і гаразд, і не треба їй зовсім розвиватись. Природні потреби народу того вимогуть?—Ну, то потреби народу мусять пристосовуватись до потреб „общерусских елементов“. В результаті такого світогляду заводяться навіть у систему обірганія українського народу од ідей національної самосвідомости, од джерела їх національної літератури. „Педагогічне бюро“ полтавського губернского земства, укладаючи зразковий каталог книжок для шкільних бібліотек, не допустило в ті бібліотеки українських книжок... Ви б подумали, що то якесь

ВОДЕСІ

приймається передплата, оповістки і продається на роздріб газета „РАДА“ Ніжниська вул., № 50, кв. 3, в одній Конторі „РАДА“

Малий Театр Крамського

(Хрещатик 15).

В п'ятницю, 10 листопада, буде „ПРОСВІТА“ заснованого в пам'яті спектакль на користь товариства „Тараса Шевченка в Київі“

Виставлятиметься вперше в Києві п'єса В. Гринченка.

НА НОВИЙ ШЛЯХ

драма на 5 дія.

Братимуть участь: д-ки Валерик, Васильченко, Завітоська, Лосенко, Писарева та Стещенко-Старицька; д-ї Батурич, Борисенко, Галайда, Лисенко, Свірговський.

Режисер М. Старицька.

Початок о 8 годин увечері.

Билети продаються що дня в касі театру від 10—2 і від 5 до кінця спектаклів. 3-3

Театр Т-ва Грамотности.

Дирекція І. С. Дуван-Торцова.

У четвер, 9 листопада, „ІДИОТЪ“ Достоевського. перерібка: Крилова і Сутугіна.
У п'ятницю, 10 листопада, „МЯТЕННИКЪ“, Шау. У суботу, 11 листопаду уперше вистава п'єси Шіллера „ВИЛЬГЕЛЬМ ТЕЛЬ“ на 9 одмін.

У неділю, 12 листопада, ранком по значно-зменшених цінах „ЕВРЕИ“ Чирикова.
Касса в театрі відкрита з 10 години ранку до 3 години дня та з 6-ти годин, до кінця вистави.
Головний адміністратор Н. В. Ізвольський.

Ново-відкритий магазин.

Ново-відкритий магазин

СПЕЦІАЛІСТІВ КРАВЦІВ

під фірмою Л. РАЄВСЬКИЙ і Ко.

Київ, Миколаївська, № 2.

Перший в південно-західнім краю спеціальний магазин ГОТОВОГО МУЖЬКОГО ВБРАННЯ і приймає замовлення з найкращих російських та заграничних матеріалів, наймодніших малюнків.
Для осіннього сезону приготовлено великий вибір готового вбрання по найновіших фасонах.
Роботу справляють у найкоротший час під доглядом самого власника.

Ново-відкритий магазин.

10—431—2

бюро з ретроградних бюрократів, які відкрито визнають непорочність принципів „умотрїнія“ зверху,—зовсім ні; бюро складається з типічних „общерусскихъ“ лібералів, і його каталог задовольняє всім раціональним потребам, коли б у число їх входила також денационалізація народу.

Ще в завідуванні земств на Україні є чимало народних бібліотек-читалень при волостях і школах, і про всіх їх нема найбільшх до народу книжок і часописів—українських. Цей факт зазначають самі селяне в жалобах до редакції українських часописів.

Та мабуть чи не самим типічним для характеристики „общерусскихъ“ елементів на Україні буде оцей факт, про який говорить „Рідний Край“ (№ 43). У тій самій Полтаві вибрано головою „Правління Полтавской публичной библиотеки“ відомого письменника Володимира Г. Короленка. Правда, д. Короленко відомий письменник, відомі словесні твори його, ім'я його з'язане з визвольним рухом в Росії, але українські люди в Полтаві мусили жити аж колективної демонстрації, щоб нагадати „правління“ з д. Короленком на чолі, що вони не бажають, щоб українців принципіально одгороджувано од української літератури. („Р. К.“ № 43).

По ділах їх знімаємо їх... У всіх обрусителів якраз пробивається одна тенденція—задержати безправний народ у тім становищі, коли серед його найкраще живуть обрусителями... Заговоріть до його, ти й шапку зніме,—скаже йому, то й послухав... Отже нехай народ однією своєю природної потреби відповісти до потреб „общерусскихъ“ елементів.

Таким чином річ очевидна, що ні дворянське званіє, ні слава літературна громадських діячів не забезпечують народів того, що всі його потреби буде прийнято до уваги, не забезпечують, що не прийде їм у голову роботи над народом давно світові відомі, але ніде не вдаті експерименти національної асиміляції. Тільки тоді, як сам народ візьме в руки кермування своїм життям, як усі громадські справи будуть рішатись під його безпосереднім впливом,—тоді тільки його потреби задовольнятимуться. А до того часу кожен, хто опинився керманцем народних справ через правлівецькі сословія чи державної освіти, не цуратиметься тієї думки, що „народ—це я“ і не перестане розуміти народні потреби відповідно до своїх власних потреб. Тим то одна з найважливіших потреб українського народу тепер є—повна демократизація земства,—таке перестроєння земства, щоб селяне мали в йому найбільше своїх заступників, щоб усі земські справи були в їх руках. На цю потребу повинна свідомо українська інтелігенція звертати найбільше увагу народу. Це завдання цілковитої демократизації земства повинно також стати одним з найкращих лозунгів українських політичних партій під час виборів, і певно, що цей лозунг буде одним з найбільшх арозумілих для українського народу.

П. Т.

За віщо?..

Нарис.

... „Співай же ім, мій трубе, про Січ, про могили, яку коли насипали, кого положили?“
Т. Шевченко.

Давно це було; тоді ще ми жили на селі, мені поминув дев'ятий рік... Одного разу я пустував з братом і зробив якусь провинку, через це й мусив увесь день блукати по за Уманю, жахаючись бабусіної пуги, з довгого мотузка...

Був якийсь празничок: ніби храмовий, а мо й ярмарковий, гаразд не пам'ятаю, а тієї й досі не забув, що в той день старці—з самісінького ранку й до пізнього вечора одно й знали, що шведляги по дворах... Багато їх тоді було найхалло, майже з усієї округи зібрались в наше село; тієї й чути було, як рипали ворота, гавкали собаки, клекотали гуси та гиндичи та пишали кобзи...

Стоїш бувало за хатою, сховавшись від бабусі, коло свого тину, обіпрешся об пакілець та й стежиш за ними очима, як вони сновигають з хати та в хату.

Ось рипнула хвіртка в двір глянув Бондаря, ввійшли два синів, синів діди: бороди їх сягали аж до пояса, на голові вже мало лишилось волосся, але дивлячись на їх торби, що висіли за плечами й на боках, та сажених кверлиги, що мали вони в руках від собак, видно було, що сила в їх ще чималенька, бо й на обличчя вони були ще бадьорні...

— А чого вам, га?—примнув господар на старців, заглявши їх у

3 газет та журналів.

... „Kurjer Lwowski“ помістив розмову якогось добродія з графом Вітте в Парижі. Розмова велась під час сніданку в одній з парижських гостиниць. Чому Вам нічого не вдалось зробити, звернувся до Вітте один з бесідників? Ні стати провідатором лібералізму ні завести ладу в Росії?..

Щоб одвітати на це питання,—сказав Вітте, я мусу вернутись до двір перед маніфестом 17 жовтня.

Коли Царь покликав мене, щоб я висловив свої думки про російські події і взяв на себе обов'язок стати на чолі уряду, я представив Цареві два шляхи, щоб вийти з революційних колотнеч, які в той час захопили Росію. Один шлях це повблагана диктатура, яка все в ірвові задушила б, диктатура білого терору. Революційний рух в Росії не був тоді такий сильний, щоб повблагані утиски не могли завести ладу. Після втихомиренья країни, уряд мав би руки розв'язані і зробив би те, чого б сам бажав. Другий шлях у тому, щоб арау, без кровопролиття оповістатися переміну політичного життя Росії. Я висловився, що не почувався здатим до диктаторського способу. Ви сами знаєте, що я належу скоріше до числа людей чухлих, мягких. (Прод.) Диктаторство не для мене і я просив Царя, щоб він узяв мене од обов'язків, яких я не можу виконувати. Іспаній чоловік,—додав я,—може вжити цього способу а користю для країни, але не я. Царь Микола, подумавши, покликав мене до влади, щоб приклясти другий спосіб. І таким чином народився маніфест 17 жовтня (октябрь) р. 1905.

Далі почали балакати про придворні гурти, що на думку графа Вітте, не з'являються таким сильними, як про їх пишуть. Граф Вітте доказував бесідникам, що йому не вдалось завести реформ головно через нерозумну політику поміркованих лібералів, що, як, наприклад, князь Євген Трубецький, не хотіли підперти графа.

Коли один з бесідників завважив, що Століпініві всеж таки вдалось заспокоїти Росію, Вітте так на це одвітів:

Поперед усього чекаймо... Століпін, прошу вас, є своїм міністром внутрішніх справ, а я мав Дурново. Нарешті порівняйте становище р. 1906 з тим, що було в р. 1905.

В р. 1906 є гроші, які я добув, а в р. 1906 є війська, що в р. 1905 було в Мавдзурії. Що до війська, то я мусу звернути увагу на переміну, яку заведено за моїх часів. Раніше ми тримали все військо на границі. Росія склалась на державу, яка кожної хвилини чекає війни і через це тримає свої сили на границі. До цього вже так звикли, що здавалось ніколи переміни не буде.

Японська війна помогла перемінити цей спосіб: військо було в Азії і треба було його покликати назад. Чи знов на границі? Зрозуміли, що воно потрібне в середині краю. Отжеж Століпін має тепер зброю, якої ми не мали в р. 1905.

Згодом почалась балачка про будучі вибори і, коли граф Вітте спитали, як, на його думку, скінчатись вибори, він так одвітів:

Не знав і знати не можу. Може бути, що виборці виберуть таких послів, щоб їх вже не розсудити. Ніхто не може знати, що саме в Росії буде за місяць, за тиждень...

3 російського життя.

— Про Беленцова. Тепер виявилось, що Беленцова буде судити не военний суд і навіть не судова палата, а тільки окружний суд. На суді будуть і присяжні засідателі. Справа Беленцова поведася з такою незвичайною

візною.

— Прийшли до пана господаря попрохати милостини,—мовили діди, вклонючись мало не до землі.

— Ах ви дармоїди, волоцюги, анахтемські душі!—зкрикнув хазяїн, мов оцечений вогнем:—так вам шведять по дворах та турбувати працюючих людей?! Ах ви ж ледацюги! Не махати б ціом так ви торби починаєте та тиняетесь по дворах?.. Ось я зроблю вам торба помірковані... Гриньку, а гові де ти?.. А ну опусті Бровка, та Рябка, хай вони лишень трохи наженуть їх!..

І я бачив, як старці утікали з того двору оп'яті лихими хазяїнськими собаками...

Ось вони увійшли до хазяїна середульших достатків, і той віта їх пляшкою горілки й м'яким кншем з салом...

... Вже повертало на вечір і сонце на останку щиро обсипало своїм ясним промінєм і хатки білі з вишневими садками, і криві вулицьки, і бабів, що сиділи на призьбах та перелазях; і старців, що вештались з своїми торбами... І все село Б—ні, що розкинулось на бургородному березі Дніпра, і видискувало своїми білими хатками, при вечірньому соянному проміню.

... Вже гаразд смеркло... Чудова весняна ніч впадала на землю; мов любивих діток мати вкрила вона її легким пахучим повітрям чарівної весни... Вкрила, заколихала й приспала... Все дріма: і земля, і лист на деревах, і вода стала нерухомо... Червонобокий місяць часами ховався за рідкі білуваті хмарці, пестився за ними і знову з'являвся без жадної плямочки во всієї своїй красі... Навкруги з роскішних велених городів, між велетнями-сосянками, що журливо позкиляли головами, пахли васильки... Тиша чарівної

за наших часів полехкістю тому, що Швейцарія віддала Беленцова російському уряду тільки як уголовного, а зовсім не як політичного злочинця. Суд буде на прикінці цього місяця. Слідство в цій справі вже зроблено і справу передано прокуророві, який мусить скласти акт обвинувачення.

— Грінмут та Вітте. Грінмут надрукував у „Московскихъ Відомостяхъ“ листа до Вітте. Те, що написано в цьому листі, переваже нахабно брехнею все те, що до цього часу писав Грінмут. Грінмут пише ось що: Він поперед усього каже, що Вітте бреше, кажучи, ніби він до 17 октябрия року 1905 не мав не яких стосунків з революційним рухом. Грінмут навіпаки гадає, що як раз Вітте і підготував революцію в Росії, бо, поки його не було в Росії, поки він був за границею все було спокійно. Не було тоді ні яких забастовок і взагалі не було революції. А як тільки граф Вітте повернувся з за границі і сказав революційну промову в комісії графа Сольського, так одразу й пішов заколот, який призвів до загальної забастовки в місяці октябрі минулого року. Потім, утворивши революцію, Вітте виводив у Царя згоду на маніфест про конституцію 17 октябрия. Грінмут на прикінці свого листа радить Вітте або ж зовсім заткнути рота, або ж на завше вийхати з Росії.

(Утр. П.)

— Грабування панської економії. Селяне в московській губернії розруйнували панський будинок у маєткові д-ки Смалеєвої. Дуже давно цей маєток стерегли козаки, бо селяне дуже незадоволені з своєї пані. Але останніми часами селяне неначе трохи заспокоїлись. Козаки пішли з села. І от, коли пані смалеєвої не було дома, невідомі люди ввійшли до панського двору, побіла вікна, двері, забрали багато всякого добра. Грабінщики потвітали.

(Утр. П.)

— Змова проти Вітте. Парижська газета „Journal“—подала дуже цікаву звістку. В цій газеті написано було, що в Петербурзі виявилась змова чорноостенців проти графа Вітте та проти 17 дуже видатних членів з партії „народної свободи“.

(Утр. П.)

— До виборів. На час виборів до Державної Думи по деяких городах буде збільшено поліцію. На це міністерство внутрішніх справ дає ось скільки грошей ріжним губернаторам: таврійському—16 тисячів, катеринославському 11 тисячів, новгородському 11, астраханському—8, курському—6, орловському—3, володимирському—2, бесарабському—6 тисячів.

(Утр. П.)

— Із Смоленської губернії. Повітові земства доносять міністрові внутрішніх справ, що за останній час люди зовсім перестали платити податі та недоїмки. Начальство оповістило, що коли й далі люди не платитимуть податів, то їх примусять силою давати гроші.

(Стр.)

— Рахунок. За місяць октябрі через Челябінськ перейшло до Сібіру 8,053 душ. Окрім самих переселенців перейшло до Сібіру ще більше як 5 тисячів „ходаків“. За цей самий час з Сібіру повернулось 1,315 душ чоловік

(Утр. П.)

ночі... Лише тихо тремтять листочки статурних тополів, та соловейко заливається на калині... Я стою під вікном і все таки боюсь іти в хату... Ось до мого вуха долітають якісь агуки... То на царині гуляють парубки з дівчатами... Я наважуюсь і йду туди...

На бугорку, під мліном, сидить старий бандурист і гра на бандурі козачка. Парубки й дівчата завзато одбивають його ногами, вбутими в сап'янці... Юнацтво гуляло, викохувало свої молоді сили... Як тепер бачу все те: ось коло розступилось. В середину увійшов козак... Це був статурний парубок, дужий в руках, широкий в грудях... Мав гарну вроду; зодягнутий як та яличка... На голові його була висока синих смужків шапка, гнучкий стан обхоплював чорний жулан... По верх жулана був тричі обведений широкий шовковий зелений пояс... На ногах звугі червоної сап'янці з китицями спереду, як колись сили заporожців... Це був дукарський син—Хома Карабут...

Він якось зневажливо, згорда озирнув всю молодь своїм поглядом і звелів бандуристові грати козачка... Дід Юхим заграв. Хома пішов в танок... Я був ще хлопчисько, але не міг байдужно дивитись на цей танок, він мене вавив до себе. Я втопив очі в козака і впавсь танком його мов отрутою... Це було щось чудово-невимовне: парубок літав в повітрі не чіркаючись землі, і таким він тоді легким був... Але як треба було бити гопака, то здавалось, що в його ногах були сотні пудів... Земля гула під ним... Я бачив, що не лише я сам любовався ним, а навіть вся молодь, все юнацтво стояло й дивилось мов зачароване... Танок скінчивсь...

Хома задовольнений сам з себе одійшов набік і зачав жартувати з дівчатами...

Було вже пізно... Проспівали другі півні... Я чую й бачу, як мене скрізь шукають, кличучи по іменю, але мовчу, бо мені так не хочеться йти до дому, та ще тоді, як бандурист лаштується грати думи... Ось дід поважно повів головою, взявсь рукою за бандуру, положив її на коліна. Струни ожили, заговорили, заридали голосно, жалбно... Юнацтво змовкло, прорвалось балачка, затих регіт, замерло повітря... Затихли всі...

Живі згуки з мертвої бандури линуть і линуть тихі, сумні... Чується в їх сльозях, скарга... „Зібрались всі бурлаки До ідної хати, Тут нам було, тут нам мило З журби заспівати!“

І справді бандура співала і вкупі з цим плакала... „Грай же котрий на бандуру... Заводів барітон. „Сумно так сидіти“... Підхоплювали тенори. „Що діється на Вкраїні?“

Зливались в тяжкому питанню всі струни в купу „І чий же ми ді... і... і... ти?“ Високо, високо заводив тенор, і потім всі струни раптово підхоплювали його, ніби питались одна в одній, „чій вони діти“?..

„Що діється тепера, Що буде потому? Окрім Бога єдиного Не знати нікому“... Вилливалась пісня з тяжкою муюю і погляд слухачів згожувався з цим...

Бандура затихла; бандурист замовк... А потім раптом вдарив сухими

та жінок самих переселенців і 3,504 чоловіка „ходаків“.

(Стр.)

— Священні Огнев. Як відомо, всіх колишніх послів до Державної Думи тягнув на суд за те, що вони підписали виборгську відозву. А священні Огнева, посла до Думи від вятської губернії опроче цього суду тягнуть ще й на суд „духовний“.

(Стр.)

— Трохи спізналися. До Харбина за останній час почали привозити цілими поїздами та в окремих вагонах теплу одежу та інше, що послали з Росії на війну. Все це посилалось ще тоді, як військо билосся з японцями над річкою Шахе, і блукало собі десь аж до цього часу.

(Р. В.)

— В тюрмі. В Саратові в губернській тюрмі повно людей. Не тільки уголовним арештантам, але й політичним доводиться спати просто на дошках. Більше як 400 чоловіка політичних переведено в арештанські роти. Там вони сидять вкупі з іншими арештантами.

(Пр. Кр.)

— Останні звістки. П. Дурново дуже ослаб і цими днями має зовсім вийхати з Петербургу.

(У. П.)

Граф Вітте на тому тиждневі виїде з Петербургу не більше як тижднів на 2—3. Міністерство справедливости має побільшити жалування судовим чиновникам.

(К. Р.)

Сподівається, що на прикінці цього місяця буде наказ про заведення земства в південно-західних країнах.

(К. Р.)

Єсть чутка, що фінляндський генерал-губернатор Герард має покинути службу.

3 життя партій.

3-го ноябрия в Петербурзі збиралася агітаційна комісія „народно-соціалістической партії“. Постановили за той час, поки буде скликано з'їзд партії, позаводити гуртки та комітети по ріжних місцевостях. Виявилось, що мало не по всіх вищих школах заснувались гуртки цієї партії. Окрім цього постановлено, як найшвидче підготувати партійних ораторів (промовців). Відділ партії скрізь по провінції будуть працювати вкупі з „трудоиками“.

(Утр. П.)

Партія „народної свободи“ на зборах 4 ноябрия намітила кандидатами до Думи від Петербургу ось кого: Радічева, Мілюкова, Кутлера, Гріма Ер. І. Гессена, Кауфмана, Струве та інших.

(Р. В.)

3 українського життя.

— В Полтаві після сенатського пояснення число виборців зменшилося на кілька сот проти того, як було на перших виборах.

(П. З. Г.)

Сільські люди присилають у полтавську земську управу заяви, щоб їх записано у виборчі списки.

(П. З. Г.)

11-го ноябрия в Полтаві мають бути передвиборчі збори „октябристів“.

(П. З. Г.)

Сподівається, що в Полтаві виберуть знову виборцями тих, яких вибрано влітку в торік. У Я. Імшенецького віднято виборче право за те, що підписав виборгську відозву, то сподівається, що замість його вибрано буде письменника В. Короленка.

(Юж. Кр.)

— В Єлисавет прийшла пова телеграма від херсонського губернатора про те, що міністр внутрішніх справ нічого не має проти того, щоб вибрані городською думою виборчі комісії, робили своє діло й далі.

(Комісії ці складають виборчі списки і перед кількома днями губернатор заборонив був їм працювати, а звелів, щоб усе робила сама дума).

— Судова справа. 4 ноябрия чернігівський окружний суд з заступниками від станів почав розглядати справу про погром у Козельці в октябрі минулого року. Усіх підсудних 72, свідків 287. В акті обвинувачення так говориться про початок погрому: „За кілька день до 22 октябрия в Козельці роскидано прокламації про те, щоб „бити проклятих жидов“; такі саме написи роблено на хатах та на барканах; разом з тим пускано чутки про те, що ніби то в Київї євреї подрали царський портрет, зруйнували манастир і знущалися з святощів; росказувано навіть, що зведено винищувати євреїв і їх добро. Чутки ці дуже турбували простих людей, які до того часу ніякої ворожечі проти євреїв не мали. Незабаром серед простих людей почалася агітація, щоб робити єврейський погром“.

(П. З. Г.)

Агітація своє діло зробила: погром організовано; євреїв погромлено. В Козельці зруйновано й пограбовано 51 крамлицю, 17 рундуків і 20 кватирь. На погром приїздили й селяне, їм бо росказано, що цар звелів громити євреїв і що навіть награда буде тим, хто громитиме. Одурені селяне думали навіть про маніфест 17 октябрия, що то і єсть наказ про те, щоб громити євреїв.

(П. З. Г.)

Тепер сидять вони на суді і дождають присуду.

(П. З. Г.)

— В полтавській семінарії. З 1-го ноябрия почалася колотнеча в полтавській духовній семінарії, найбільше неспокійно було в 5-му класі. Почалось з того, що семінари почали бойкотувати вчителя Орлова. А бойкотували його за те, що він дуже ціплявся до учнів і багатьом учням з 5-го класу поставлено негарний бал за поведінку. 3-го ноябрия семінарський уряд оповістив, що 5-й клас закрито. Всіх семінарів ця звістка вразила і вони змовились другого ж дні зібратися і порадитися, що далі робити. Зібравшись другого дні, вразили попрохати семінарський уряд скликати батьків та разом із ними вивести непорозуміння між учнями та вчителями і семінарський урядом; та це постановили прохати, щоб синод прислав ревизора, який роздивився б, як у полтавській семінарії ведеться справа просвіти й виховання семінарів. Семінарський уряд не згодився зробити так, як прохали семінари. З закритого 5-го класу учні майже всі поїхали вже до дому. В семінарії дуже неспокійно. Учні радяться, що далі робити. Семінарський уряд теж і собі радяться. Невідомо, чим усе це скінчиться.

(П. З. Г.)

— Без роботи. В Полтаву йде дуже багато хлопців із сіл, шукаючи заробітків по струнах і ті заговорили...

(П. З. Г.)

„Гей, царце Катерино, Що ти заробила?... Степ широкий, край веселий Тай заналастила.“

(П. З. Г.)

В ціх останніх звуках була така скарга, така болюча турбота, що здається весь світ плакав разом з козарем і хором.

(П. З. Г.)

„Граф Потопцький, вражий пане, Вражий же ти сину; Занаптав Польщу, Литву А Богдан Вкраїну.“

(П. З. Г.)

Грізно звучали струни; і в їх чулось співчуття до пригноблених націй... „Ой Богдане, рідний батьку Вражий же ти сину... Нащо віддав отим панам Милую Вкраїну!“

(П. З. Г.)

Завдає питання, укуці з струнами бандури вся занедбана Україна... Всі були стурбовані; пригноблені... З сліпих очей бандуриста покотились сльози.

(П. З. Г.)

Тихо, тихо; парубоцтво замерло... — Чого зібрались?!—почувся грізний голос вряника!—Разойдись!.. — А тобі яке діло?!—хтось грізно запитав вряника, штовхаючи в бік... — Що це, бунт? га?!... розлютувався вряник.—Хто це тут поводять?... А, це ти?!—забачив він бандуриста.—Тобі хто дозволив грати?... В кого ти брав дозвіл грати в моєму селі!..

(П. З. Г.)

Бандурист нічого не одвітував і осміхнувся...

(П. З. Г.)

— А, так ти осмієся?! Так от же тобі!—Вряник раптово схопив бандуру і вдарив об землю... Бандурист стиснув руки над розбитою бандурою.

(П. З. Г.)

— За віщо?..—лише й мовив він... ..Десь далеко в небі затремтіла тиха ясна зірка і... впадала.

(П. З. Г.)

Ляшок Запорожець.

бітку; ходять по дворах, шукаючи роботи, записуються в конторах, але заробітку немає.

В Бердянській гімназії кинули вчителі гімназисти 5, 6, 7 і 8 кл. Біля гімназії тепер стоять стражники і козаки.

Експропріатори заволоділи в Олександрії в Херсонщині. Цими днями кілька душ їх прийшли до пані Матусевич і націлившись на неї та на її гостя з револьверів, скомадували. Руки вгору! звели віддати ключі від грошей, забрали сто п'ять карбованців і пішли собі. Та незабаром усіх їх забрали і з револьверами, і грішми та й посажено в тюрму.

Напад на пошту. Грабінники хотіли пограбувати пошту, яку везено на станцію Барш із села Жадювки (Корсунського повіту). Але почта втекла.

В Одесі в конторі російського транспортного товариства пограбували в артіляки 4 тисячі карбованців. Одного з грабінників поранено й забрано, останні втекли; поранено дворника.

В полтавській городській управі служачі підписували підписку про те, що вони не належатимуть до опозиційних партій. Давати таку підписку звелі полтавський губернатор, приславши в городську управу разом із своїм наказом про підписку і циркуляр Столипіна, про заборону чиновникам належати до партій.

Газети. «Харьковская Жизнь» вийшло цими днями, одно число, та й зараз же генерал-губернатор знову припинив її. Перед цим вона більш як пів року не виходила через незалежні обставини.

Убивство генерала Полковникова в Полтаві. 4 жовтня генерал Полковников вийшов із хати, щоб їхати на літературно-музичний вечір у військово-му клубі. Власний екіпаж генералів уже стояв біля рундука. Генерал сів в екіпаж; але в цю мить почулося стріляння. Коні понесли, генерал виліз з екіпажу і впаав на вулиці вже мертвий. Виявилось, що дві кулі влучили йому в спину і пронизали наскрізь груди. На вулиці в той час не було нікого, окрім військового писаря, що ходив із своєю знайою по другий бік вулиці. Зачувши стріляння пара ця розбіглася: дівчина, перелякана, кинулася навіки, а писарь кинувся туди, де стреляло. Його перестріла третя куля, влучила в груди і він упав мертвий. Зачувши стріляння, прибігла поліція, почали збігатися люди, але на вулиці нікого вже не було. Зараз же почалися труси, шуканина, але й досі не знайдено, хто стріляв. Стріляно з доброго револьвера. Прізвисько вбитого військового писаря Петров.

Лист з Волині. «Истинно-русские» люди серед селян. Що більше одержувалося на Туриській почті «Почаевських листків», що частіше селяне стали посылати до Почаєва свої «союзи» пісирівельки, що більше зацікавлювало мене питання про ідею, що керувала їх учениками і змушувала тріпати кривавим потом здобуті копійки. Десь сильна віра у них у завдання союзу—думав я,—не дурно ж за короткий час о. Баранович встиг зібрати більш п'ятисот селянських підписів, а в селі Дольськ, де не набереться оглулом й 800 душ, забрано, кажуть, півсотні карбованців. Звідкіль це у них вьязлася така ширість?—давав я голову.—Тож позаторік, пам'ятаю, коли священник в церкві запропонував жертвувати на ратенних у війні з японцями воїнів (серед яких були і односельці), тіж самі дольські мужики ледве зібрали 18 ч. 20 копійок, а то, на тобі... така ширість!

Спитавшись одного разу з головними проводирями дольських «истинно-русских» селян і завівши з ними мову про «союз» я довідався через віщо дольські люди такі прихильні до «союзу».

«Жид наш ворог! ось ми, значить, проти його й збираємося шоб захищати вбру, царя і отечество» заявив високий стрункий чоловік, літ коло 30 (видно служив у москалях).

«При чім же тут віра, царь та отечество?» питаю.

«Как при чім! відь вон усьо можіть! вон із віри нашої келкуе, вон й царя не признають. Дай ім толькі волю, так вони усьо заберуть під свої руки: і землю, і торговлю... Потом і дарство наше продадут! У них за дарство усьо можна! от прочитайте «Почаєвські листки», то зобачите, що там про жидів пишуть».

«А більш через що ви записувались в союз, невжеж зо страху перед жидями?»—питаю я знову.

«Та воно шей про те, шоб бунтів, та забастовок ріжних не було, а знов оті проклямації...—обізвався другий селянин, пихкаючи люльку».

«Добре, чо ж то ви сього року заявляли павові, що не підете до двору на

роботу коли він не дасть вам відповідної плати? Це також забастовка! Як же ви намілялись зробити такий учинок? Чи ж не ліпше було адатись на пачево ласку? Або знов, чо ж було домагатись від пана дозволу пасти в його лісі і, коли він того не дозволив, силоміц зарпатяти в ліс худобу, покладаючись на розрешення посередника та сервітутні права! Хіба це не бунт був з вашого боку? Це ж той самісенний бунт, за котрий не одного вже мужика запроваджено на Сибіра а то й до прадідів».

Не відповідаючи на мої запитання, селянин, що зняв мову про бунти та забастовки, розповів мені ще про причину прихильности до союзу руських людей, ось вона: «Кажуть ніби то так, що позалисувались до союзу, поліція не має права арештувати. Ось, як ми були у Почаєві, один селянин до півмерти знів жиди, що насміявся з мидала (жетон «союза руських людей»), який висів у нього на грудях, але шок би ви думали! Прийшла поліція й забрала до холодної не мужика, а побитого жиди, а ви кажете, що руський союз—дурниця! Як би дурниця, то почаєвські манахи та попи не кликалиб записуватись до нього».

Оттак двидляться наші селяне на «союз руського народа», отак заімарочено ім голови чорносотенною агітацією.

Перевендя.

Записуватись до виборчих списків у г. Києві та київській губернії можна ще 2 дні—до 10 новбря. Записуйтесь у виборчі списки, не втрачайте свого права!

Хто наймає окрему квартиру, а не платить квартирного податку, мусить подати заяву до городської управи.

В статистичному бюро (при городській управі) видають дурно готові бланки, на яких треба тільки написати своє прізвище та адресу. Окрім того треба добути од поліції свідоцтво, що ви наймаєте у Києві окрему квартиру не менше одного року.

Коли у кого трапиться якесь непорозуміння вехай негайно звертається за порадою:

1) До статистичного бюро при городській управі (з 10 до 3 год. вден та з 6 до 10 веч).

2) До юридичного бюро при народньому домі (Троїцька площа, од 1 год. до 3 г. вден та з 6 до 8 год. веч).

3) До консультативного бюро помічників прис. повір. на Шулявці (Брест-Литовський шлях № 6 з 7 до 9 год. вечер).

Тут дадуть пораду і дурно напишуть заяву.

У Києві. В судовій палаті. Вчора 8 побря в Київській судовій палаті розглянуто було справи:

1) Селян села Радиванівки, Тележницької волости, Чигиринського повіту—Панаса Босовського, Трифона Снігуря, Яким Волинця, Івана Засядьковка, Мойсея Зачепи, Платона Лузана, Ярина Леонченкова, Зота Шевченка, Марії Ляної, Олександри Леонченкової, Хведора Лузана, Матвія Ващенко, Мотрі Ляної, Марини Снігурової, Маланки Волинцевої і Фрасини Лузанової, обвинувачених за те, що вони 8 юня 1905 року валкою чоловік в 500 прийшли у сусіднє село Радиванівку економію Сахновських і потребували у економа Андрія Шевченка побільшення плати за роботу, та шоб економія оддала ім кращу землю в аренду, дала випас, приймала на роботу тільки селян з Радиванівки, а також шоб не робили машинами. Коли економ сказав, що про ці вимавлення він повідомить управляющого, валка пішла далі. Де-які з валки пішли до стані і обори, а також на сіночі і там без усякого насилья здійняли з роботи робочих. На другий день валка знову з'явилася до економа, який передав їй одмову управляющого маетками. Тоді валка почала здіймати робітників з роботи. Справу розглянуто з одичиненими дверима, при участі заступників від станів. Судова палата підсудні Волинця, Засядьковка, Зачепу, Лузана П., Шевченка, Ляну Мотрю і Лузанову Ф. виправила, а решту: Босовського, Снігуря, Ляну Марію і Леонченкову Олександру, засудила на 8 місяців до тюрми, позбавивши усіх прав. Маланку Волинцеву виправдано було ще раніш; справи Леонченкової Ярини та Снігурової Марини одділено.

2) Політичну справу М. Задієвої, обвинуваченої по 2 ч. 132 ст. угол. улож. за розповсюдження негалеяльної літератури. Судова палата засудила Задієву на один рік до кріпости.

В окружному суді. Вчора, 8 новбря, в київському окружному суді розглянуто було:

1) Справу селян сіл Леонки та Мостиць, київського повіту, обвинувачених по 269 ст. угол. улож. за те, що вони 21 октября 1905 року розграбили ліс в Тарновській лісовій дачі, яку арендував єврей Вайсберг. Коли прийшла валка селян, Вайсберг разом зо своїм прикащиком втік, зоставивши лісничого, якому доручив позалисувати фамалію селян. Грабували ліс чотирі дні, і лісничий записав одинадцять душ селян, яких і притягнуто було до цієї справи.

Окружний суд в цій справі присудив 7 чоловік позбавити прав і оддати на 8 місяців до тюрми, одного (В. Н. Котова) на два місяці до тюрми і трьох (Антоненка та інших) виправдв. Разом з тим окружний суд постановив оддати приговор на Височайший розгляд і просити зменшити 7 чоловікам кару до 2-х місяців тюрми, а Котову до 1 місяця арешту при поліції.

2) Справу Роздівського, обвинуваченого за звалтування колишньої учениці київської епархіяльної жіношкколи Г.—вої в окремому кабінеті ресторану Метрополь.

В воєнно-окружному суді. Кара на смерть. Вчора, 7 новбря, винесено приговор в справі селян Нестора та Юхима Біленьких, Андрія Мариняча, Михайла Базилевського, Романа Манилюка і Михайла Крикотнока, обвинувачених по 279 ст. св. воен. пост. за вбивство Солодовича і узброєний напад на Бондаревських і Крикунову. Воєнно-окружний суд постановив Юхима і Назара Біленьких і Андрія Мариняча присудити до смерті (по іншій справі), а Базилевського, Манилюка і Крикотнока зіслати до Сибіру на вічну каторгу.

Призначено на вчора, 7 новбря, справу міщан Берка Гершковича, Федора Острівського, сел. Теофіла Стародубенка, позбавленого прав Дмитра Алаєва та дочки землевладельця Хаї Верпринської, обвинувачених по 279 ст. св. воен. пост. за розбійний напад на квартиру Френкеля—одкладено, з приводо неьяки свідків.

В університеті. Вчора відбулася загальна збірка студентів-юристів з приводо екзаменів і предметової системи.

Під заявою про заснування українських кафедр в університеті вже в 1140 підписів.

Комісія про заснування польських кафедр знову висіла заголошення підписуватись під постановою збірки студентів-поляків.

Вчора «ініціатор відозви коло 10-ти аудиторії» вивісив чужеродну відозву з ениграфом мадур полак pro szkodzię, з російськими прапорами, намальованими на відозві. Він лає своїх «годуасу» за те, що вони так дивно ставляться до справи «оцзуждзу»,—справи заснування польських кафедр, яка «важніше навіть, ніж будівля нового костьолу». В відозві автор вказує, що постанову про польські кафедрі підписало 1050 чоловік, у якому числі нема навіть 600 поляків (з 1000 тых, що вчаться в університеті).

Од редакції. Гроші (1 карб.), прислані до редакції від д. Е. Е. Гребінського на видавничтво народніх книжок українського товариства «Провсвіта», передано касиріві «Провсвіти».

Вісество. 7 новбря о 10 годіві ввечері на хлопчика 12 років Степана Скороподського ввалили на Безаківській вулиці проти будинку № 10 трохи старші від нього Гаврило Лещенко та Спиридон Півнев. Останній всадив Скороподському у груди вожа. Скороподський впаав і трохи згодом верпританий помер. Лещенка і Півнева арештовано. Тіло Скороподського одвезено до анатомічного театру.

Самобичство. 7 новбря о 8 годіві ввечері в будинку № 27 на Вульварно-Кудрявській вулиці на балконі застрелився син титулярного совітника гімназист Лен Турковський, 18 років, Покійний був пенхично-коряй (у нього була мавія переслідування). Тіло одвезено до анатомічного театру.

Крадіння з поменю. На Дмитрівській вулиці в будинку № 44 у селянина Леонтія Суслена-Кравчука його рідний брат, Василь, коли Леонтій не було, вдома, вкрав у нього і його квартиранта ріжних річей на карб. 60, а потім, шоб зичити собі своєї крадіжки, підпави ліжко і втік. Але на той час з'явився Леонтій, який встиг затушити вогонь.

Пропала дівчина. Сарра Карловська, яка живе на В.-Васильківській вулиці в будинку № 25, заявила, що в вівторок 7 новбря вона пішла на товчुकку з своєю вхрестко-дочкою Любюю, дівчиною 12 років. Там четверо якихсь чоловіків підговорили її піти кудись з ними і завезли її невідомо куди.

Листи до редакції. І. Шаповний Д. Редакторе!

Не відмовтесь надрукувати на сторінках Вашої поважної газети, що: Київські семинаристи-українці також вітають київське українське студентство з приводо його заходів у справі заснування українських кафедр.

Тверде наше переконання в тому, що тільки на національному ґрунті можлива справжня освіта, примушує нас щиро співчувати київському студентству, яке зробило перший крок до

націоналізації школи. Вкупі з Волинськими та Полтавськими семинаристами щиро бажаємо Вам поспіху у Вашій справі.

На Україні мусить буту українська школа, а перш всього українські кафедри в університеті! (248 підписів).

П. Поважний д. Редакторе!

Не відмовтесь, будьте ласкаві, надрукувати в Вашому ласовному часопису «Рада» цього нашого листа.

Ми, гурток Українців з служби оборив Південно-Західних залізниць, однодушно висловлюєм студентам Українцям київського університету своє щире співчуття й дяку за розпочату працю в справі націоналізації вищої школи. Маємо велику надію, що ви доброді, будете боротись за підмогу всього свідомого українського громадянства до кінця за заснування українських кафедр в університеті. Маємо надію, що приїде той час, коли в київському університеті та інших вищих і середніх школах на Україні запанує наша рідна мова!

Київ, 6 листопада, р. 1906. (13 підписів).

За кордоном. *) Германия.

На обвинувачення націоналіста Басермана, про які ми вже писали, відповідав у народній раді канцлер Бюлов. Він зусієї сили намагався переконати послів, що становище Германії зовсім не е таке небезпечне, як громадянство гадає. З усіма державами Германія підтримує як найкращі зносини і притому спирається на шестидесяті мільйонну людність, не боїться ніяких ворожих спілок, якби вони навіть powstaли. Що до Росії, то неправдива звістка, наче-б то Німеччина встривала у внутрішні російські справи. Германський уряд не впливав ні на відносини російського уряду до Польщі, ні до балтійських провінцій. Німці не мають охоти ставати чім би то не було жандармом. Це річ дуже невпевнена, як ми знаємо з історії французької революції. Германія бажає російському народові і російському урядові, шоб ім вдалось побороти теперішні колотничі, шоб спільна праця уряду і народу держали Росію на сталявці великої держави. Відносини Росії і Германії як найкращі. Особите побачення монархів спричинилось до цих щиро-приязних відносин.

Ця промова канцлера Бюлова, як видно з газет, не переконала одначе німецького громадянства, що з жахом стежить за непевною закордонною політикою імператора Вільгельма. Найбільше вражіння зробила та частина промови Бюлова, в якій він виразно докоряв імператорові.

Питиуть, що він мав тут на увазі одставку Подбельського, якої Бюлов довго не міг добитись.

Театр і музика. Вистава на користь «Провсвіти». Звертаємо увагу українського громадянства, що завтра в малому театрі Крамського у перше в г. Києві виставлено буде дуже цікаву нову драму Б. Д. Грінченка «На новий шлях». Молоде українське товариство «Провсвіта», на користь якого піде чистий прибуток од вистави, потребує багато коштів для своєї видавничої діяльности.

Обов'язок кожного громадянина допомогти йому зо зможі.

Труппа Саксаганського в Харькові. В Харькові в театрі Грікке грає зараз труппа Саксаганського. В неділю 5 новбря виставляли комедію Л. Яновської—«Лісову квітку». П'єса пройшла з гарним ансамблем. Краще всіх грала роль Зіньки («Лісової квіткі») д-ка Сулова. Д-ка Лінницька, що грала ролю багачки Людмили, зробила цю ролю комічною більше, ніж треба було. Видко було, що такі ролі не підходять до цієї артистки. Вона більше здатна на ролі драматичні. Д-ій Жулінський дуже правдиво провів ролю татарина. 7 новбря був бенефіс Саксаганського. Виставляли п'єсу «Сто тисяч», в якій Саксаганський грав ролю Копача-Бонавентури.

У суботу, 11-го листопаду, відбується у народній аудиторії літературно-музичний вечір, присвячений Шуману.

Телеграми. (Од власного кореспондента).

ЛУБНІ, 8 листопада. В селі Денисовці п'яна юрба побила стражника. Прибув урядник і застрелив привидцю. Серед селян великий заклот. Вихали козаки.

В № 46 «За кордоном», Франція—через друкарську помилку надруковано: «кожному законодавстві», кожного політника, кожне законодавство, замість як треба: карному заковод, карної політ. і т. д.

С.-П. Т. А. ПЕТЕРБУРГ, 7 листопада. Сьогодні петербургський воєнно-окружний суд присудив до заслання із позбавленням усіх прав учня поковської гімназії Бенєцького, 17 років, обвинуваченого в тому, що він на станції «Дно» московсько-віндово-рибінської залізниці закликав солдатів до непослуху начальству.

МИТАВА, 7 листопада. Генерал-губернатор ізвелі виконати смертний присуд над бувшим учнем реальної школи Кринтфом, 17 років, і вієньським крестянином Адамовичем, що вбив волосного старшину, який помагав поліції розшукувати терористів.

МОСКВА, 7 листопада. З присуду воєнно-полевого суду покарано на смерть Мішке, що вбив жандарма.

ОРЕНБУРГ, 7 листопада. Дозволено устав оренбургського відділа товариства мирного обновлення.

КИШИНЕВ, 7 листопада. Колишнього члена Державної Думи Сідинського, що підписався під виборгеською відозвою, виключено з виборчих списків.

ВІЛЬНА, 7 листопада. З'їзда сіоністів у Вільні не дозволено.

ПЕТЕРБУРГ, 7 листопада. Розпочало свою діяльність товариство оборони євреїв-емігрантів під проводом лікаря Г. Паперна і доктора державних наук А. Кастильського.

ПЕТЕРБУРГ, 7 листопада. 6 листопада в міністерстві закордонних справ відбулось четверте засідання російсько-японської конференції в справі торговельного трактату. На цьому засіданні розглядено і при другому читанні рішучо устанвлено де-які основні статі умови, що торкаються найбільшої вигоди в торговельних справах обох держав.

Перша міжнародна вистава шкір, мівів, пера, пуха і виробів з них одкривається 15 листопада в Петербурі.

Петербургський воєнно-окружний суд присудив до позбавлення всіх прав і заслання унтер-офіцера дворянського походження, добровольця армії на Далекому Сході Колишко, обвинуваченого в агітації непослуху начальства, в заочній образі Мануячого Дому і в перехованні негалеяльної літератури.

РИБНСЬК, 7 листопада. Одкривається відділ партії мирного обновлення.

ФЕОДОСІЯ, 7 листопада. В справі розрухів у грудні серед солдатів вієньського полка, з 41 обвинувачених воєнно-окружний суд присудив двох солдатів до каторги на 12 років, 26—на ріжні строки до дісциплінарних батальонів, 13—виправдано.

БРЯНСЬК, 7 листопада. Троє розбійників напали на пасажира, що їхав з станції; він оборонявся і двох убив; третій зник. Виявилось, що один з убитих—відомий розбійник.

ОДЕСА, 7 листопада. Ранком, біля єврейського кладовища, коли верталась похоронна процесія, з юрби хтось стреляв і вбив помічника пристава Лашкевича, що давав порядок на похоронах. Зараз же почало тікати троє молодих людей, за якими погнались. Одстрілюючись, вони зробили 60 вистрелів. Недалеко од кулеметної роти в них зроблено з рушмиць кілька вистрелів і всіх убито. Хто вони,—ще не довідансь.

МОСКВА, 7 листопада. Московський комітет партії «мирного обновлення» обрав до центрального комітету Н. Львова і Б. Енгельгарта. Комітет доручив організацію відділа в саратовській губернії Львову, в калужській—князю Е. Трубецькому. Журнал «Московській Єженедльниць» обрано органом партії. В Катеринославі засновується відділ.

ВАРШАВА, 8 листопада. Учора у ввечері на Мясій вулиці зібралась юрба молодих євреїв, яка почала розбігатись, коли надійшов патруль. Солдати гукнули: «сті!» євреї не виконали наказу і солдати стріляли; вбито одного, поранено двох.

ПЕТЕРБУРГ, 7 листопада. Міністерство торговлі пояснило, що публічний збори легалізованих професіональних спілок можна допускати лише при умові додержання правила 4 марта 1906 року про зібрання.

Головне правління землеустроїства й хліборобства звернулось до ради міністрів з проханням, шоб на 1907 рік було продовжено тимчасові правила шо-до селян і міщан-хліборобів, які переселяються на казенні землі за Уралом.

Окрім збільшення жалування низчих служачих поштово-телеграфного відомства міністерство внутрішніх справ внесло до ради міністрів пропозицію, шоб переділати чиновників відомства по разрядам, шоб збільшити число чиновників вищих розрядів і полішити склад служачих і їх матеріальне становище. За вислугу п'яти літь проєктовано призначити прибавки.

ПЕТЕРБУРГ, 7 листопада. Завтра у «збірнику законів і урядових розпо-

